

Arnau Gonzàlez i Vilalta, Josep Puigsech Farràs i Enric Ucelay-Da Cal (eds.), *Nuestro hombre en Barcelona. La mirada británica ante la España republicana y en guerra a través del cónsul Norman King (1931-1939)*, Comares, Granada, 2025, 243 pp.

Aquest any 2025 s'ha publicat a l'Editorial Comares *Nuestro hombre en Barcelona. La mirada británica ante la España republicana y en guerra a través del cónsul Norman King (1931-1939)*, una recopilació d'estudis de diversos autors entorn la figura de Sir Norman King, qui va exercir com a cònsol britànic a Barcelona des de 1926 fins a l'any 1938, si bé el llibre es centra en els anys de la Segona República i la Guerra civil espanyola.

El conjunt dels capítols ens evidencia com King va ser molt més que un mer enviat del *Foreign Office* del govern britànic a la capital catalana, ja que durant 1931-1938 va ser l'encarregat de transmetre la informació oficial sobre allò que passava a Catalunya a les autoritats britàniques, és a dir, era el seu home a Barcelona. En aquest sentit, tot i que al llarg del llibre es va assenyalant el grau de veracitat de les lectures realitzades pel cònsol britànic sobre la realitat catalana i espanyola per tal de situar al lector, l'objectiu principal del llibre és evidenciar com aquestes narratives van ser influents, més enllà de si s'ajustaven o no a la realitat politicosocial del moment. D'aquesta manera, el llibre ens presenta l'oportunitat de llegir, en una mateixa obra, les aportacions historiogràfiques dels últims trenta anys –algunes de les quals inèdites i altres mai publicades en llengua castellana– entorn la figura de King.

Ara bé, el llibre va més enllà de ser una obra biogràfica sobre el cònsol britànic. A través de les mirades i interpretacions de King els autors ens mostren com s'analitzaven els esdeveniments espanyols durant 1931-1939 des d'una perspectiva britànica. En aquest sentit, el capítol d'Enric Ucelay-Da Cal analitza el món mental de King, el qual correspon al marc mental de la diplomàcia britànica en general. Especialment, el capítol posa l'èmfasi en la importància que té en aquest esquema mental el predomini britànic indiscutible al Mar Mediterrani, un predomini que s'havia de continuar garantint i, per tant, la voluntat de conservar l'*statu quo* serà un element que estarà subjacent en tot moment en la diplomàcia britànica.

I, si bé, dins d'aquest esquema Espanya es situava només com un interès secundari, no podia deixar de tenir-se en consideració des de l'òptica britànica atès el seu posicionament estratègic

dins del Mediterrani. Per tant, tenint en compte aquest fet i que King es situava a l'extrem més conservador de l'ortodòxia conservadora britànica, no resulta estrany que aquest realitzés una lectura profundament negativa de la proclamació de la Segona República espanyola. De fet, poc després, el cicle vaguístic que va tenir lloc entre 1931 i 1933 a Catalunya va despertar en el cònsol el temor d'un possible enfonsament de l'*statu quo*. En els capítols d'en Josep Puigsech Farràs s'analitza el posicionament i les lectures del cònsol britànic durant Segona República espanyola, analitzant en un primer capítol l'etapa 1931-1933 i els anys 1933-1936 en un segon. A través d'aquests capítols es posa sobre la taula com el temor al comunisme, i, concretament, a un complot mundial protagonitzat per la Unió Soviètica, sempre estaven al rerefons de les explicacions de King, i, en general, de la diplomàcia britànica. Ara bé, és també a través d'aquests capítols que podem observar com les interpretacions del cònsol a vegades s'ajustaven més a la realitat que les lectures fetes per altres representants britànics.

L'altre element que comparteix, juntament amb el comunisme i la mateixa Segona República espanyola, els atacs i hostilitat del cònsol britànic va ser el separatisme català. Per aquest motiu i perquè, recordem, el consultat del diplomàtic estava situat a Barcelona, la seva mirada particular cap a la realitat catalana és un altre dels eixos en els quals es centra el llibre. En aquest sentit, el capítol de Enrique Moradiellos fa un balanç general del posicionament de la diplomàcia britànica respecte als esdeveniments catalans entre 1931-1938, mentre que el capítol de Josep Casanovas i Prat se centra específicament en el consolat britànic a Barcelona durant la Guerra Civil Espanyola. A través d'aquests capítols podem veure com Catalunya -exceptuant els primers mesos de 1936- va ser vista com un nucli conflictiu i propens a les revoltes, i per tant com un problema pels representants britànics. Així mateix, es fa un repàs per les lectures britàniques sobre la Guerra civil espanyola, i com aquestes lectures expliquen en gran mesura el posicionament de la diplomàcia britànica i la seva negativa a ajudar a la Segona República durant el conflicte armat.

D'altra banda, de forma més específica, el capítol d'Arnau González i Vilalta analitza com des de la perspectiva britànica Catalunya era equiparada a Irlanda, pel fet de ser considerada un territori que pertorbava la tranquil·litat, esdevenint un maldecap constant. Així, González examina en quins elements aquesta comparació resulta més acerada i en quins les divergències entre el cas català i l'irlandès eren més notables que les similituds. D'igual manera, centrant-se en una qüestió més específica, el capítol de Paul Preston analitza l'aproximament del cònsol britànic cap a la figura de Lluís Companys i Jover, qui va ser líder d'Esquerra Republicana de Catalunya rere la mort de Francesc Macià i un important polític català durant l'etapa tractada pel llibre. Una visió que, si bé en un inici va ser amable perquè Companys era vist per part de King com una figura d'ordre que mantindria fora de joc el comunisme, aquesta va anar deteriorant-se, especialment arran del Decret de col·lectivització de les empreses industrials i comercials de la Generalitat, ja que va ser un decret que va anar directament en contra dels interessos dels negocis britànics en sòl català. El deteriorament de la visió del cònsol britànic cap al polític català es pot veure clarament també en el ja comentat capítol de Casanovas, on s'analitza i transcriu l'entrevista que King va realitzar a Companys el maig de 1937.

Finalment, el capítol de Maria Thomas analitza el racisme, l'esnobisme i el classisme del cònsol britànic. Tot i que, l'actitud exhibida pel funcionari britànic no era una exclusivament seva, sinó que era extrapolable a tota la diplomàcia britànica. De fet, tampoc era l'individu que

més extrem era amb les anomenades actituds, ja que durant la dècada dels anys trenta els funcionaris consulars van estar l'avantguarda d'una onada caracteritzada per estereotips antiquats i ofensius, que situaven a Espanya com un territori allunyat de la resta d'Europa i, per tant, de la civilització, considerant –amb un to profundament negatiu– que a Espanya regnaven les tribus i el desordre.

En definitiva, estem davant d'un llibre que no només compleix la funció d'aportar-nos una anàlisi d'un personatge ple de matisos, sinó que serveix com a radiografia de les lectures, interpretacions i posicionaments de la primera línia de la política britànica sobre els esdeveniments que van tenir lloc tant a Espanya com a Catalunya entre 1931 i 1939.

Alba Segura Gómez

Universitat Autònoma de Barcelona (Espanya)

Llicència

Aquesta obra està sota una llicència internacional Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0. L'autor/a que publica en aquesta revista està d'acord amb els termes següents:

- L'autor/a cedeix en exclusiva tots els drets de propietat intel·lectual a l'editor/a per a tot el món i per a tota la durada dels drets de propietat intel·lectual vigents aplicables.
- L'editor/a difondrà els textos amb la Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0, la qual permet compartir l'obra amb tercers, sempre que en reconeguin l'autoria, la publicació inicial en aquesta revista i les condicions de la llicència.

Licencia

Esta obra está bajo una licencia internacional Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivadas 4.0. El autor o la autora a que publica en esta revista está de acuerdo con los términos siguientes:

- El/la autor/a cede en exclusiva todos los derechos de propiedad intelectual al/la editor/a para todo el mundo y toda la duración de los derechos de propiedad intelectual vigentes aplicables.
- El/la editor/a difundirá los textos con la Atribución-NoComercial- No Derivada 4.0 Internacional que permite compartir la obra con terceros, siempre que éstos reconozcan su autoría, su publicación inicial en esta revista y las condiciones de la licencia.

License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License. The author who publishes in this journal agrees to the following terms:

- The author exclusively assigns all intellectual property rights to the publisher worldwide and for the entire duration of the applicable intellectual property rights.
- The publisher will distribute the texts under the Attribution-NonCommercial-NoDerivs 4.0 International, which allows the work to be shared with third parties, as long as they acknowledge the authorship, the initial publication in this magazine and the conditions of the license.